Inleiding

Beste voorzitter, college, raad en luisteraars. We realiseren ons nog weer eens dat we onze handen dicht mogen knijpen dat we wonen en leven in onze **mooie en vrije** gemeente Heerde. Als we naar het nieuws kijken, worden we geconfronteerd met een wereld waarin onschuldige burgers worden gedood. Onze vrede en veiligheid is dan opeens niet meer zo vanzelfsprekend en daar zijn wij echt even stil van. Elk slachtoffer in Oekraïne, Israël of de Gazastrook is er één te veel. Wij blijven geloven in de kracht van **met elkaar praten** *en* **blijven luisteren**.

We hebben als Heerde een bijzonder jaar achter de rug: het **uitzwaaien** van onze gewaardeerde waarnemend **burgemeester** Jan Willem Wiggers, en de installatie van onze **nieuwe burgemeester** Olaf Prinsen. Ook is eindelijk het bestemmingsplan centrum Heerde goedgekeurd, al moet er – samen met de inwoners – nog hard gewerkt worden aan de uitwerking naar een **goed bereikbaar, leefbaar en groen centrum** waar niet alleen geparkeerd kan worden, maar waar ook uitstekende voorzieningen zijn voor voetgangers en fietsers.

De begroting en financiën

We zien dat het meerjarenperspectief vanaf 2026 **niet sluitend** is. De oorzaak ligt bij het wispelturige beleid van het Rijk ten aanzien van de budgetten voor de gemeenten. We moeten in Den Haag blijven lobbyen om het tij te keren. Helaas komt daar nog bij dat de nieuwe manier van geld verdelen tussen gemeentes, voor Heerde ongunstig uitpakt.

D66-GL ziet geen ruimte om onze **OZB-tarieven** te verhogen, Heerde is relatief al een dure gemeente. Is er misschien ergens ruimte? Al jaren pleit de fractie b.v. voor bundeling, overkoepelend beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen. Die oproep wordt nu dringend i.v.m. de toekomstig financiële onzekerheid.

We zitten in de merkwaardige situatie dat er ook dit jaar weer een groot eenmalig overschot is terwijl structurele gelden steeds meer onder druk komen. Hoe lastig ook, het geeft de mogelijkheid incidenteel te investeren in enkele voor Heerde vitale projecten.

Bij de ontwikkeling van de plannen voor het **Centrum Heerde** zijn een drietal moties raadsbreed aangenomen (vergroening, parkeren en duurzame mobiliteit) met een hoog ambitieniveau en dat vergt een bijbehorend budget. **Zie amendement uitvoering moties centrumontwikkeling.**

Ook zijn we ons bewust dat voor delen van het **IHP** (voor het verbeteren van onze schoolgebouwen) nog geen structurele gelden in begrotingen zijn opgenomen. We gaan er vanuit dat bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 het investeringsbudget IHP opnieuw incidenteel aangevuld gaat worden. *Een zorg bij het IHP blijven onvoorspelbare bouwkosten.*

Verder hebben we zorgen over stijgende kosten **Huishoudelijke Verzorging** door vergrijzing, kosten basismobiliteit en indexering. En we zien verder **oplopende automatiseringskosten**. Zijn deze wel onder controle? *Is meer samenwerking met andere gemeentes een oplossing?*

Een punt wat ons bezighoudt in het kader van **armoedebestrijding** blijft de vroeg signalering van mensen met een krappe beurs. De conferentie armoede heeft geholpen maar hebben we er voldoende zicht op, dat inwoners niet buiten de boot vallen? We blijven signalen ontvangen, dat inwoners die hun belastingen niet kunnen betalen, niet gekoppeld worden aan de afdeling vroeg signalering. En we horen dat inwoners die in aanmerking komen voor kwijtschelding toch aanmaningen ontvangen. Ook het omgekeerd wordt geconstateerd: mensen die niet in aanmerking komen voor kwijtschelding, krijgen deze toch. Dit zijn knelpunten die wij graag goed opgelost zien.

De aankomende **omgevingswet** heeft een **digitaal systeem** voor inwoners. Maar bij welk loket kunnen inwoners terecht wanneer het taal niveau te hoog is of digitaal indienen geen optie is? Wellicht is dat bij **STIP** onder te brengen.

Vertrouwen en participatie

Samenwerken begint bij **vertrouwen**, vertrouwen in elkaar. D66-GL wil dat het college nog meer oog heeft voor de praktische uitvoeringen van beleidsvoornemens en daarom is het belangrijk dat naast de raad ook inwoners kunnen meepraten.
Inwoners moeten betrokken worden bij ontwikkelingen in hun omgeving, vertel wat de plannen zijn en laat hen daarin meedenken en luister echt. Alleen met de **input van inwoners** kunnen we een goede afweging maken voor het algemeen belang. En soms zullen we als gemeente of raad keuzes moeten maken waar niet iedereen blij mee is. Maar door te blijven luisteren en helder onze keuzes uit te leggen, blijven we een betrouwbare overheid die vertrouwen en verbinding houdt. Dan heb je de fractie D66-GL zeker mee.

Visie en regie

Door economische ontwikkelingen, energietransitie, landbouwtransitie, nieuwe natuur en woningbouw komen ons mooie en grote buitengebieden – zoals onze Veluwse bossen en kwetsbare IJsselvallei – steeds meer onder druk te staan. De natuur, flora en fauna, ons natuurlijk én cultureel erfgoed, al die dingen die ons dierbaar zijn, hiervoor moeten we verantwoordelijkheid nemen. Maar we willen niet achter feiten aanlopen. We willen regie hebben, het **stuur zelf in handen** nemen. En als je wilt sturen moet je weten waarheen: daarvoor is **visie nodig**.

We willen dat we als Raad onszelf meer tijd gunnen om – samen met het college – over essentiële onderwerpen meer visie te ontwikkelen. Hoe zien wij de toekomst van Heerde en wat zijn de aankomende projecten en ontwikkelingen waar we als Raad iets van moeten vinden? Een paar voorbeelden:
Hoe realiseren we een klimaatbestendige groene gemeente?

Waar kunnen we sturen als het gaat over stikstofaanpak, biodiversiteit en natuurinclusiviteit van landbouw en woningbouw?
Hoe gaan we om met de mogelijkheid om cultureel erfgoed, beeldbepalende gebiedjes en monumentale bomen te beschermen?
Hoe zorgen we voor een waardevol en toekomstbestendig landelijk gebied?
Hoe kunnen we gebiedsgericht samenwerken?
Hoe realiseren we de beleidslijn water en bodem sturend?
En al deze uitdagingen gaan we samen aan met onze regio. Maar wat willen we als Heerde? Hier moeten we over brainstormen en dat kost tijd. Het college heeft ons mee om bijvoorbeeld voor een aantal thema's een heidag of beleidsdag te organiseren.

We zien graag meer visie op de **kansen** voor onze gemeente. Zo heeft onze gemeente enorme potentie op het gebied van kleinschalige verblijfsrecreatie en agrotoerisme. Maar een visie met heldere kaders hebben we nog niet. Daarom hebben we een **motie Natuurgerichte kleinschalige recreatie en agrotoerisme** die bijvoorbeeld onze agrariërs in onze gemeente duidelijkheid en kansen moet bieden om die potentie te benutten.

We weten ook dat er plannen gaan komen voor de ontwikkeling van IJsselzicht en IJsselhoeve in **Veessen**. Wij willen daar ook ontwikkeling want het is bedroevend zoals het er bij ligt. De ontwikkelaar, een grote buitenlandse investeerder voor luxe verblijfsrecreatie, is al aan het broeden op haar plannen. Maar is het een zwaan die uitgebroed wordt of is het een koekoeksjong? We zien de voorbeelden overal in Nederland, waar dit soort bedrijven gewone campings verdrijven en – soms tegen Natura 2000-gebieden aan – semi-permanente lodges bouwen, als investeringsobjecten. Als wij geen visie hebben en regie niet houden, krijgen we aan de IJssel een generiek bungalowpark, die geen recht doet aan het rivierfront en die markante plek in Veessen. Onze fractie stelt voor dat de raad samen met het college en de inwoners een visie ontwikkelt. Een visie met richting en kaders hoe wij ontwikkelingen in Veessen zien. *Zodat we regie pakken en niet worden overgelaten aan wat ons door een ontwikkelaar wordt voorgelegd.* En eigenlijk zien we het liefst een **integrale visie voor Veessen**

waarin we ook hebben nagedacht over woningbouwontwikkeling, bijbehorende voorzieningen en hoe Veessen levendig blijft, op een schaal die bij Veessen past.

We hebben natuurlijk voorzieningen voor recreatie in onze gemeente zoals het **Berghuizerbad**. Het is jammer dat de raad niet meegenomen is in de plannen voor renovatie of nieuwbouw. Wij willen niet achter feiten aanlopen maar meedenken aan de voorkant anders heeft de raad straks geen keuze zoals we ook bij de Noordgouw hebben ervaren.

Wij willen zelf de regie ook als het gaat over de **integrale woon-zorgvisie**. Hoever staat het daar mee? In dit verband willen wij ook graag horen hoever het staat met de ontwikkeling van Groot Stokkert? We gaan ervan uit dat na de Oekraïne-crisis hier ontwikkelingen komen, die passen bij de prachtige omgeving, zoals een zorghotel?

Graag zien we dat het college regie pakt ten aanzien van haar voornemen het STOP-principe toe te passen. Het wordt tijd dat dit voornemen in beleid wordt omgezet. Wij ondersteunen het college graag met haar voornemen met een **STOP motie**. Verder uitstel is niet wenselijk; dit beleid is nodig voor een schonere en gezondere gemeente. Er worden nu plannen voor uitbreidingswijken gemaakt en de gemeente moet ontwikkelaars sturen: teken eerst de voetgangers- en fietspaden in en dan de huizen en autostraten. Laat de ontwikkelaar niet het hele kavel volbouwen waardoor de gemeente blijft zitten met verkeersafhandeling en de kosten daarvan.

Wat betreft de **energietransitie** zien we beren op de weg: netcongestie, de wespendief en de impasse in het realiseren van grootschalige opwek op land. We moeten niet achterover leunen, maar nieuwe wegen verkennen. De raad moet hier zijn betrokkenheid ook tonen en keuzes maken. We praten graag verder ook n.a.v. de themabijeenkomst energietransitie, waar interessante rekenmodellen werden gepresenteerd.

Tot slot

We hebben sinds kort een "**klimaatburgemeester**". Gaan we als raad ook z.g.n. klimaatgesprekken met haar houden? Verder begrijpen we dat de beoogde onafhankelijke **ombudsfunctie** de komende tijd verder wordt uitgewerkt. Klopt dit en hoe wordt het ingevuld?

Tijdens de avond over de regioarrangementen hadden we het over meenemen van onze inwoners en vooral over het **meenemen van jongeren**. In het kader hiervan is het opstarten van een **Jeugdraad** in Heerde een mooi participatiemiddel.

We waren blij dat de motie **biodiversiteit** is aangenomen. We begrijpen dat deze al uitgewerkt wordt. Hierop aansluitend vragen we aandacht voor onze **motie voedselbos**. Dit geluid is niet nieuw. Al eerder hebben we gepleit om onze jeugd onder schooltijd meer met de natuur in contact te brengen. We pleiten voor de aanleg van een voedselbos met een **gemeenschappelijk schoollokaal**, bedoeld voor alle scholen in Heerde. Mooi dat er al een initiatief is opgestart bij Vrieze's Erfgoed. Laten we daar bij aansluiten.

Zoals altijd blijven we graag meedenken over en meewerken aan een nog mooier Heerde. Dit doen wij samen want eigen kracht is immers Samenkracht!

Dank voor uw aandacht namens de fractie D66-GL

Dianneke Landman
Silvia van Amerongen
Joost Dikker Hupkes
Geraldine Kwekkeboom